

du bere baitan epaiak, eta giza eskubide oinarrikoenen aurka doa zuzenean, izan ere norberaren komunitate linguistikoaren barrutian edozein leku eta unetan norberaren hizkuntza erabiltzeko eskubidea giza eskubide haien artean bait dago". Lapiedra Errektorari zuzendutako gutunean esaten da hori, tribunaletatik eraso den hizkuntzaren aldeko laguntza eta elkartasuna eskainiz.

Herrialde Katalanetako indar politiko, sindikal eta kulturak elkartzen ari dira une honetan. Biharko, azaroaren 18rako, manifestaldi handi bat eratua dago jadanik. Beste ekintza askotan bezalatsu, Acció Cultural del País Valencià ari da guztien ahaleginok biltzen. Gatazka-une hau, Espainiako Konstituzioaren hizkuntz ideologia espreskiago egun argitara ekartzeko izango da seguraski. Teilatupe berean gaudenez, merezi du gertakariak arretaz begiratzea, Estatuko politika linguistiko-unibertsitariari test esanahitsu eta orokorra gerta bait liteke oraingo hau. ■ *Joseba Intxausti.*

Mario, Madrileko prentsaren kontzientzia ona

Azaroaren 10ean Mario Onaindiak *Diario 16* egunkariari egindako deklarazioek seguru izan dutela oihartzunik Euskal Herrian. Eta ia seguru nago, batez ere alderdi politikoen aldetik izan dutela erantzuna. Bego.

Ni ez naiz politikatik, ez politikarako bizi. Ez dakit, gainera, Euskal Herrian zer-nolako erantzuna izan duten hitz horiek. Eta horrezaz gain, elkarriketa horretan "bazterreko", "ustez bazterreko" zen puntutxo batetaz arituko naiz.

Hona Marioren beraren testua:

"Algunos vascos se explican muy mal, y se explican mal porque no les interesa explicarse bien. Así, siempre podrán acusar a los de fuera de estar mal informados (...).

... yo estoy convencido de que no existe ninguna campaña contra Euskadi en la prensa, todo lo contrario, pienso que la gente de fuera ha sido demasiado comprensiva con lo que pasa aquí. Los incomprensivos han sido los propios vascos, o digamos mejor un gran sector del pueblo vasco (...). Así que ya le digo, en-

tendernos nos entienden, lo malo es que muchas veces no queremos explicarnos”.

Pozarren gelditu da Madrileko prentsa. Han eta hemen erre-pikatu dituzte esaldiok. Jokaera jatorra duela esan die, zeinek eta garantia osoa eskaintzen duen euskaldun batek. Ongi, ongiegi ulertzen gaitu prentsa horrek, ongi tratatzen, ongi in-formatzen du gutaz. Hona Marioren patentea.

Zer gertatzen zaio Mariori Madrileko prentsarekin hitz egi-ten duenean? Hauxe bai ez dudala ulertzen! Hitz eztiak eta goxoak beti, bai, baina haientzat eta gure pentzura, euskaldu-non pentzura, esan nahi dut. Horren ongi ulertzen gaituen prentsa horretan, ABC-n adibidez, “objektibotasun” osoz in-formatzen da ikastolei buruz. Adibidez. Eta, noski, noiznahi agertu ohi dira prentsa horretan euskal kultur mugimenduko berriak, euskal literaturari buruzko albisteak. Edozein egunetan Madrileko edozein egunkari eskuratzea aski da horretaz ja-betzeko.

Izan gaitezen serio. Euskadiren aurkako prentsa-kanpaina zer den ez dakit nik. Dakidana da euskaldungoari buruzko in-formazioaren *black-out* osoa dagoela. Euskaditik jaso ohi duten errealitate gehiena —bakarra esatera nindoan— “politikoa” da: atentatuak, borroka politikoak, politikoen “saloi-guduak”.

Eta ia okerrago dena: informazio honen tratamendua diko-tomikoa da: zuriak eta beltzak, onak eta supergaiztoak, terro-ristak eta jende jatorra, honelaxe, simple-simple, argi eta garbi.

Nire ustetan, Madrileko prentsa, kazetaritzaren deontolo-giak eskatzen duen baino dexente “agresiboagoa” da, “politiko-agoa”, bereziki euskal arazoan. Galdera gutxi egiten du, ustez interpretazio-gakoak oro eskutan ditu, afirmazio borobilez be-tea dago. “Klase politikoa”ren antz gehiegi du Madrileko kaze-taritzak. Indar politikoei lotuegia, makurtuegia, iruditzen zait.

Nik ez dakit guk esplikatzen dakigun ala ez. Baina berek jakinmin handirik ez dutelakoan nago. Zenbat hurbildu zaizki-gu, adibidez, Euskal Herriko errealitate kulturala ezagutu asmoz? Bat bakarra ezagutzen dut nik neuk. Ez gaituzte ezagu-tzen, hori da egia. Nola, bada, ulertuko? Ezagutzen dituztenak, topikoak dira, betikoen topiko errepikatuak.

Ongi ulertzen ci gaituzte, dio Mariok. Aztertu ote du Ma-riok Euskal Herriaz zer esaten den eta *nola* esaten den?

Guk geuk, euskaldunok, omen dugu kanpokoen informazio txarraren errua, horixe komeni omen zaigu eta. Noski, Estatua ulertzeko Madrileko politikoeak duten ikuspegi monolotiko eta

itxiak ez du zerikusirik. Noski, Autonomien Estatua entelekia bat izateak ez du zerikusirik... Ez zerikusirik eta ez errurik, noski.

Zazpi bizietarik bat misiolaritzara emango lukeela ere esan du Mariok, bere herrian misiolari izatera, gainera. Lan gaitza, baina itxuraz bakarrik gogorra, ordaintsaria zeruan ez baino gortean jasotzen dencan. ■ *Joan Larrinaga.*

Balendin Enbeita hil da

Azaroaren 20an, Galdakaoko ospitalean hil zaigu Balendin Enbeita (1906-1986), laurogei urte zituela, gaitzak baino ezbeharrak jota. Familiartean, lagunartean edo plazetan abestutako milaka bertsoaren ondoan bi liburu utzi ditu Balendinek, idatzita: *Nere apurra* liburuan (Auspoa, 117-118 zk., Tolosa, 1974) bertsoak eman zituen, eta *Bizitzaren joanean obran*, berriz (Elkar, 1986), bere oroitzapenak hitz lauz bildu ditu. Azken honi beste batekin segida ematen ari zela joan zaigu Bizkaiko bertsolari zaharra. Goian bego, orain ia berrogei urte ezagutu nuen adiskidea.

Balendin, Kepa Enbeita "Urretxindorra"ren (1878-1942) semea zen (ik. S. Onaindia: *Gure Urretxindorra*, Ekin, Buenos Aires, 1971) eta harengandik eta senitartean zaindutako bertsozaletasuna bizirik izan du bizitza osoan. Familiako tradizio baten maiorazgoa jaso zuen, eta berorren erantzukizuna eta harrotasun leiala maitekiro gorde ditu azkeneraino Balendinek. Gerraurrean, aitaren ondoan hamazortzi urterekin hasitako lanari, belaunaldien etenen gaintetik, etenik gabeko jarraitasuna eman dio, bere familian, aita zenarena jasoz eta semeengana luzatuz.

Bertsolaritzari zeregin sozial berria eman zion bere garaian "Urretxindorra"k, bere gaitasun hura ekintza politiko abertzalearen zerbitzutan jarritz. Balendin ere ildo horri jarraiki zitzaien: "Herriko jaietatik aparte, hauteskunde garaian, ez nintzen gelditu ere egiten. Behin, egun berean, sei mitinetan parte hartu beharra izan neban" idatzi-berri du Balendinek, gerraurreko lan haiek gogoratuz. Tabernako bertsolaritzaren mugak hautsi egin zituzten, beraz, Enbeitatarrek, gero esan eta egingo zirenei aurrea hartuz (ik. zer zioen M. Lekuonak 1930ean: *Idazlan guztiak. I. Aozko literatura*, Kardaberaz, Gasteiz, 1978, 213. or.).